

REPUBLIC ACT 9208

Usa ka balaod nga maghimo ug mga polisiya aron pagsalikway sa Trafficking sa tao ilabina sa mga kababayen-an ug kabataan, magmugna sa kinahanglanong mekanismo para sa proteksyon ug suporta sa gikomersyo nga mga tao, paghatag ug silot para sa iyang mga kalapasan, ug sa uban pang katuyu-an.

Sek. 1. Titulo. - Kining Bala-ud o Akta pagatawagong nga “2003 Bala-ud Batuk sa Trafficking Sa mga Tao.”

Sek. 2. Deklarasyon sa mga Polisiya. Ginapahayag nga ang Estado nagahatag ug bili sa dignidad sa kada tawo ug mogarantiya nga respetuhan and katungod sa usag-usa. Sa pagkab-ot ning polisiya, ang Estado maghatag ug pinakataas nga pryoridad sa pagpasar ug mga mekanismo ug pagmugna ug mga programa nga magpromotar sa tawhanong dignidad, pagprotekta sa mga tawo gikan sa bisan unsa nga pagpang-hadlok sa pagpanamastamas, pagwagtang sa Trafficking sa mga tawo, ug pagpakunhod sa mga pinugos nga pagpanglangyaw ug pagpang-ulipon sa tawo, dili lamang pagsuporta sa gikomersyo nga mga tawo apan ang pinakaimportante mao ang pagseguro sa ilang pagkaayo, pagbalik sa ilang naandan nga kahimtang ug ang ilang pagbalik diha sulod sa atong sosyedad;

Ang pag-ila nga managsama ang katungod ug tawhanong dignidad sa kababayen-an ug kalalakihan nga mabasa diha sa “United Nations Universal Declaration on Human Rights, United Nations Convention on the Rights of the Child, United Nations Convention on the Protection of Migrant Workers and their Families, United Nations Convention Against Transnational Organized Crime,” apil na ang “Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children ug uban pang may kalabutan sa mga tawhanong katungod nga mga kasulatan sa kalibutan ug uban pang mga internasyonal nga kasulatan diin ang Pilipinas nakaperma maoy polisiya sa Nasud.

Sek. 3. Paghubit sa mga Pulong. - Sa paggamit aning Bala-ud o Akta :

- a) Trafficking sa mga Tawo – nagpasabot sa pag-awhag, pagrelokar, pagbalhin o pagtago, o pagdawat ug tawo nga may pagtugot o walay pagtugot o pagkahibalo, dinhi sulod o bisan diin dapit sa nasud, pinaagi sa paghadlok o pagpugos, o la-ing pa-agi sa pagpugos, pagpauban ug pugos, paglingla, pag-abuso sa gahum o autoridad nga nahuptan o pagpahimulos sa kahuyang sa tao, o, ang paghatag o pagdawat ug bayad o benepisyo, para makuha ang pagtugot sa tao nga may kontrol sa laing tawo para sa katuyu-ang eksploytasyon nga nag-apil sa minimum, sa eksploytasyon o sa prostitusyon sa uban o ubang porma sa sekswal nga eksploytasyon, pinugos nga pagtrabaho o serbisyo, pagpang-ulipon, o pagtangtang o pagbaligya ug organ o parte sa lawas.

Ang pag-agni, pagpalakaw, pagbalhin, pagtago o pagdawat ug bata nga ang katuyu-an mao ang eksploytasyon paga-isipon usab nga “trafficking in persons” bisan kung kana wala ma-apil sa bisan unsa nga gibatbat diha sa naha-unang paragrafo.

- b) Bata – nagahisgut sa usa ka tawo ubos desi-otso (18) anyos o sa usa ka tawo nga sobra na sa desi-otso anyos (18) apan dili pa makabantay o makaprotektar sa iyang kaugalingon sa pagdaug-daug, sa walay pagtagad, sa pagpanalbahis,

pagpahimulos, o diskriminasyon gumikan sa panglawas o hinay nga pangutok nga kahimtang.

- c) Prostitusyon o pagpamuta – may kalabutan sa bisan unsang kalihukan, pagdumala o plano nga nagalakip sa paggamit sa tawo sa usa pa, para sa panghilawas o pamiga bayad sa kwartang gipahimuslan.
- d) Pinugos nga pagtrabaho ug pagkaulipon – may kalabutan sa pagkuha ug trabaho o pagsilbi sa uban pinaagi sa pagdani, pamugos, pagpanghadlok, lakip na ang pagkuhag kagawasan, pag-abuso sa awtoridad nga gihatag o sa na-angkon nga gi-ingon nga moral ascendancy, pagpugos nga pagtrabaho aron makabayad sa utang o pagtikas.
- e) Sekswal nga Pangturismo – may kalabutan sa mga han-ay nga programa sa mga balay patigayon o mga indibidwal nga tawo nga may kalabutan sa turismo ug mga kalihukan, nga naggamit ug nagtanyag ug kauban o escort ug sebisyong sekswal para madani ang mga turista. Kini nag-apil sa mga serbisyong sekswal ug mga binuhatan nga ginahatag sa panahon sa pagpahulay o paglingawlingaw sa mga myembro sa military.
- f) Sekswal nga Eksplotasyon – may kalabutan sa partisipasyon sa usa ka tawo sa prostitusyon o pagpamuhat ug mahilas nga basahonon nga niresulta sa pagpanghulga, pagtikas, pagpugos, pagdagit, paggamit ug kusog, pag-abuso sa gihatag nga awtoridad, pagkapugos tungod sa utang, paglingla o pinaagi sa pag-abuso sa biktima nga bulnirabol o mahuyang.
- g) Pagtrabaho Tungod sa Utang – may kalabutan sa pagsa-ad sa nakautang sa iyang kaugalingong buhat o pagtrabaho sa uban nga iyang gimandu-an aron makabayad sa iyang gi-utangan, nga dili klaro ang kadugayon ug ang klase sa trabaho o kun kanus-a ug ang pagkahinungdanon sa trabaho wala maklaro ug wala gikwenta kung pilay ibayad sa utang.
- h) Pornograpiya – may kalabutan sa bisan unsang hulagway, pinaagi sa mantalaan, pagpakita ug mga mahilas nga talan-awon, kasayuran sa teknolohiya kon sa bisan unsa nga pa-agi sa tawo nga may kalabutan sa matuod o klarong kalihukan o pagpakita sa kinatawo para sa sekswal nga katuyuan.
- i) Konseho – nagpasabut sa Katiguman sa mga Ahensya batok sa Traficking gihimo ubos sa Seksyon 20 aning balaud.

Sek. 4. Mga Kalihukan sa Trafficking sa mga Tawo.- Makasupak sa balaud ang usa ka tawo, tinu-od nga tawo o mugna sa bala-ud, kung makahimo bisan unsa ni-ining mosunod nga mga binuhatan :

- a) ang pag-agni, pagdala, pagpabiyaha, pagtago, paghatag, pagsuplay o pagdawat ug tawo sa bisan unsang pa-agi, apil na kadtong gibuhat pina-agi sa pagtakuban nga pagpanarbaho o pagbansaybansay o pagtu-on ug serbisyo sulod sa nasud o sa laing nasud nga ang katuyuan mao ang prostitusyon, kahilasan, sekswal nga pang-abuso, pinugos nga pagtrabaho, pagpangulipon, inbuluntaryong pagpangserbisyo o pagpa-ulipon tungod sa utang ;
- b) pagpaila-ila o pagpares-pares nga may bayad nga kwarta, may ginansiya, materyal, ekonomiko o uban pang kabayaran, ang usa ka tawo o sumala sa nahibutang sa RA 6955, bisan kinsang babayeng Filipino, ngadto sa usa ka tawo nga tagala-ing nasud, para magminyo nga ang katuyuan mao ang pag-angkon,

- pagpalit, paghanyag, pagbaligya o paghanyag kaniya aron pagtrabaho sa prostitusyon, pornograpiya, sekswal nga eksploytasyon, pinugos nga pagtrabaho, pagka-ulipon, walay kagustuhang pagserbisyo o pinugos nga pagtrabaho aron makabayad sa utang ;
- c) paghanyag o pagpaminyo, tininu-od man o tumo-tumo lang, para sa katuyuan nga ma-angkon, mapalit, maghanyag, magbaligya o magnegosyo kanila aron motrabaho sa prostitusyon, pornograpiya, sekswal nga eksploytasyon, pinugos nga pagtrabaho o panerbisyo, o pagtrabaho aron makabayad sa utang ;
  - d) ang paghimo o pag-organisa ug biyahe ug plano pagbiyahe nga apil sa turismo nga mga aktibidades nga ang katuyuan paggamit o paghanyag sa mga tawo para sa prostitusyon, pornograpiya o sekswal nga eksploytasyon ;
  - e) pagbaton o pagsuhol ug tawo nga magtrabaho sa prostitusyon o pornograpiya ;
  - f) pagsagop o pag-ayuda o pagpasilidad sa pagsagop ug mga tawo alang sa prostitusyon, pornograpiya, sekswal nga eksploytasyon, pinugos nga pagtrabaho, pagpang-ulipon, inboluntaryo nga pagserbisyo o pagpanarbaho aron mabayaran ang utang ;
  - g) pagpang-agni, pagsuhol, pagsagop, pagdala o pagpugos ug dalag tawo, pinaagi sa paghadlok o paggamit ug kusog, pagpanglingla, pagpasakit, nga ang katuyuan mao ang pagkuha o pagbaligya sa bisan asang parte sa lawas sa maong tawo ;
  - h) pagpang-agni, pagbiyahi o pagsagop ug bata aron mo-apil sa mga armadong kalihukan sa Pilipinas o sa laing nasud.

Sec. 5. Kalihukan nga Magpalampos sa Pagnegosyo sa Tawo. Ang mga musunod nga kalihukan magpalampos o mga pa-agi sa pagnegosyo sa mga tawo, kalapasan sa bala-ud.

- a) Kung nakahibalo nga nag-arkila o nagpa-arkila, magpagamit o nagpagamit ug balay, bilding o trabaho-anan para ihanyag ang pagnegosyo ug mga tao ;
- b) Ang pag-gama, imprenta ug pagmantala o pagpanghatag ug mga wala mapatik, o peking sertipiko sa pagtambag, stiker sa pagkarehistro ug mga sertipiko sa bisan unsang ahensya sa gobyerno nga nagapapatik sa mga sertipiko ug stiker nga pruweba sa pagtuman uban sa balaod sa gobyerno ug mga gikinahanglan sa wala pa kabiyahe sa katuyuan sa pagpasi-ugda sa pagnegosyo sa mga tao ;
- c) Pagpahibalo, pagpublikar, pag-imprenta, pagsibya ug pagpanghatag o paghatag ug higayon sa pagpahibalo, pagpublikasyon, pag-imprenta, pagsibya o pagpanghatag sa maski unsang pa-agi, lakip na ang paggamit sa kasayuran sa teknolohiya ug internet, o maski unsang gamay nga basahon o mga materyales sa propaganda nga maghanyag ang pagnegosyo sa mga tao ;
- d) Pagtabang sa pagpanlimbong ug pangilad para sa katuyuan sa pagtabang sa pagpanag-iya ug kalig-unan ug kinahanglang dokumento pagpagawas gikan sa mga ahensya sa gobyerno nga gimandu-an aron paghatag ug rehistro ug serbisyo sa mga wala pa kalakaw para sa katuyuan sa pagpasi-ugda sa pagnegosyo sa mga tawo ;
- e) Pagpasayon o pagtabang sa pagpagawas ug pasulud sa mga tawo gikan/paingon sa nasod diha sa internasyonal ug lokal na tugpahanan, mga utlanan sa mga lugar, ug mga dunggu-anan sa dagat, kinsa nanag-iya ug mga pekeng dokumento sa pagbiyahe para ihanyag ang pagnegosyo sa mga tao ;

- f) Pag-imbargo, pagtago o pagguba sa pasaporte, documento sa pagbiyahe o mga kaugalingong dokumento o mga butang sa biktima para mapugngan ang ilang paggawas sa nasud o pagpangayo ug tabang sa gobyerno o angayang mga ahensya ;
- g) Pagkahibalo nga makabenepisyo gikan, pinansyal o sa la-ing pa-agi, o paggamit sa pagserbisyo o pagpatrabaho sa tawo nga gipugngan sa kondisyong inboluntaryong serbisyo, pamugos nga pagtrabaho o pagpang-ulipon.

Sec. 6. Qualified Trafficking o Mas Dakung Krimen sa Pagnegosyo sa mga Tawo- Ang mga musunod gikonsiderang mas dakung krimen sa pagnegosyo sa mga tawo.

- a) Kun ang ginegosyo nga tawo usa ka bata;
- b) Kun ang pagsagop o adopt pinaagi sa Republic Act no.8043, o gitawag nga “Inter-Country Adoption Act of 1995” ug ang pagsagop alang sa katuyuan sa protitusyon, pornograpiya, pagpahimulos nga sekswal, pinugos nga pagtrabaho, pagpang-ulipon, inboluntaryong pagserbisyo o pagtrabaho aron ibayad sa utang;
- c) Kun ang krimen gibuhat sa sindikato o dinagkong sindikato. Ang pagnegosyo usa ka sindikato kung gibuhat sa tulo (3) o sobra pang mga tawo nga nagkasabot o nagkahi-usag hunahuna. Gina-ingon nga gibuhat sa dinagkong sindikato kun gibuhat batok sa tulo o sobrang mga tawo, tagsa-tagsa o isip grupo;
- d) Kun ang sad-an usa sa mga katigulangan, ginikanan, igisu-on, magbalantay o mga tawo nga may awtoridad sa ginegosyong tawo o kun ang sala gibuhat sa opisyal o impleyado sa gobyerno;
- e) Kun ang ginegosyong tawo gi-agni para mobuhat ug prostitusyon sa bisan kinsang miyembro sa military o mga ahensyang nagapatuman sa bala-ud;
- f) Kun ang sad-an miyembro sa military o opisyales sa mga ahensyang nagapatuman sa balaod; ug
- g) Kun sa rason o sa higayon nga ang pagnegosyo sa mga tawo, ang biktima namatay, nabu-ang, nag-antos kay gikuha-an ug parte sa iyang lawas o natakdan sa sakit nga HIV o ang AIDS.

SEC. 7. Pagsekreto o Konpidensyalete - Sa bisan unsang ang-ang sa imbistigasyon, pagdemanda ug trial sa kaso ubos aning kalihukan, mga opisyales nga nagapatuman sa balaod, mga prosekyutor, mga huwes, mga trabahante sa hukmanan ug mananambal, labi na ang mga may kalabutan sa kaso, morespeto sa katungod sa sekreto sa biktima ug sa nakasala. Sa pagpatuman ni-ini, ang mga opisyales nga nagpatuman sa bala-ud, mga prosekyutor ug mga huwes kang kinsa ang reklamo gipadangop, mahimo, kon kinahanglanon aron pagsiguro sa patas ug walay gidapigan nga proseso, ug human sa pagkonsidera sa tanang mga nahitabo para sa interes sa mga nahitungdan, nga magmando ug usa ka tinak-upang pultahan o “closed-door” nga imbistigasyon, pagdemanda o paghukum. Ang pangalan ug personal na mga nahitabo sa ginegosyong tawo o sa nakasala, o bisan unsang laing impormasyon nga magpa-ila sa ilang kaugalingon ug uban pang mga nahitabo o impormasyon, dili angay ipahibalo sa publiko.

Sa mga kaso di-in ang pagdemanda o paghukum gihimo sulod sa tinak-upang pultahan, ginadili si bisan kinsang editor, tigmantala ug reporter o kolumnista sa mga

basahon, tigpamahayag o producer sa telebisyon ug radyo, prodyuser ug director sa sini sa industriya sa sinehan o bisan kinsa nga tawo nga naggamit ug pasilidad sa “tri-media” o teknolohiya sa informasyon aron sa pagsangyaw sa bisan unsang kaso sa pagnegosyo sa mga tawo.

Sec. 8. Pagdemanda sa mga Kaso. - Bisang tawo nga may personal nga nahibaluan sa pagbuhat sa bisan unsang sala ilalom aning kalihukan, ang ginegosyo nga biktima, ang ginikanan, asawa, igsoon, anak o ang legal nga tigbantay mahimong magpasaka ug reklamo sa pagnegosyo.

Sec. 9. Lugar – Ang kriminal nga kaso nga ning sangpot gikan sa kalapasan aning bala-ura mahimong mapasaka di-in ang kalapasan nabuhat, o di-in ang usa ka elemento nahitabo, o kon di-in ang ginegosyong tawo nagpuyo sa pagbuhat sa sala: Basta, nga ang korte di-in una nga napasaka ang kriminal nga buhat ma-uy may jurisdiksyon ug wala nay labot ang ubang mga korte.

Sec. 10. Multa ug Silot – Ang mga musunod nga multa ug silot gitukod alang sa mga sala nga gilista aning bala-ud :

- a) Bisang tawo nga mahusgahan nga sad-an sa pagbuhat sa bisan unsang mga kalihukan gilista sa Sec. 4 mag-antos sa silot nga pagkapreso sa kawhaan (20) ka tuig ug multa sa dili mo-ubos sa Usa ka Milyon ka Pesos (PHP 1,000,000.00) pero dili musobra sa Duha ka Milyon Pesos (PHP 2,000,000.00);
- b) Bisang tawo nga mahusgahan nga sad-an sa pagbuhat sa bisan unsang mga kalihukan gilista sa Sec. 5 mag-antos sa silot nga pagkapreso sa kinse (15) ka tuig ug multa sa dili mo-ubos sa Kinyentos Kalibo ka Pesos (PHP 500,000.00) pero dili musobra sa Usa ka Milyon Pesos (PHP 1,000,000.00);
- c) Bisang tawo nga mahusgahan nga sad-an sa kwalipikadong pagnegosyo ilalom sa Sec. 6 mag-antos sa silot nga pagkapreso sa tibo-uk kinabuhi ug multa sa dili mo-ubos sa Duha ka Milyon Pesos (PHP 2,000,000.00) pero dili musobra sa Lima ka Milyon Pesos (PHP 5,000,000.00);
- d) Bisang tawo nga mosupak sa SEC. 7 mag-antos sa silot nga pagkapreso ug 6 ka tuig ug pag multag dili mo ubos sa LIMA KA GATUS KA LIBO (PHP500,000) KA PESOS pero dili mulapas ug USA KA MILYON (PHP1,000,000.00) KA PESOS;
- e) Kun ang nakasala korporasyon, kapunongan sa patigayon, asosasyon, club, gambalay o bisan unsang “juridical person”, ang silot ipahamtang sa tag-iya, presidente, kaubanan o partner, manager ug bisan kinsang responsabling opisyal nga apil sa pagbuhat sa krimen o bisan kinsang may nahibal-an apan mitugot o napakyas sa pagpugong sa pagbuhat;
- f) Ang rehistro sa Securities and Exchange Commission (SEC) ug lisensya para pagdumala sa nakasala nga ahensya, korporasyon, relihiyusong grupo, ahente sa pagbiyahe, club ug balay patigayon, o bisan unsang lugar nga kalingawan, permanenting makansela ug mapapas. Ang tag-iya, presidente, kauban sa patigayon, o manager dili mahimong tugutan nga magdumala ug parehang mga balay patigayon sa laing pangalan;
- g) Kun ang nakasala usa ka langyaw, papahawa-on dayon siya sa nasud pagkahuman sa iyang sentensiya ug permanente na nga dili pasudlon sa nasud;

- h) Bisan kinsang impleyado o opisyaes sa mga ahensya sa gobyerno nga maghatag o magtugot sa paghatag ug ‘clearance’ para makagawas sa nasud, pasaporte, ‘registration certificates’, ‘counseling certificate’, lisensya sa kaminyu-on ug uban pa nga parehang mga dokumento sa tao, ‘juridical or natural’, mga ahensya nga nagrekrut, mga balay patigayon o bisan kinsang tao o mga grupo, nga napakyas sa pagtuman sa mga pama-agi ug mga gikinahanglan sumala sa gi-ingon sa mga bala-ud, mga lagda, maoy angay manubag ‘administratively’, sa walay pagpihig sa kriminal nga tulubagon ilalom aning bala-ud. Ang hingtungdan nga opisyaes sa gobyerno o empleyado nga mahukman, mapahawa sa serbisyo ug permanente na nga dili tugutan sa paggunit sa pampublikong opisina. Ang iyang benepisyong madawat sa pagretiro mahimong makansela usab; ug
- i) Ang pagkakonbikto sa pinal nga desisyon sa nagsagop sa bisan unsang sala ilalom aning akta o bala-ud magresulta sa daling pagpawalay bisa sa pagsagop.

Sec 11. Paggamit sa Ginegosyo nga mga Tawo. – Bisan kinsang tawo nga mu-abang sa mga serbisyo sa ginegosyo sa mga tawo alang sa prostitusyon mahimong silutan pina-agi sa mga sumusunod.

- a) Unang pagkasala – unom (6) ka bulan nga pagserbisyo sa komunidad nga pagbu-ot sa korte ug pagmulta ug Singkwenta Mil Pesos (PHP 50,000.00)
- b) Ikaduha ug mga sunod pang pagkasala – pagkapriso ug usa (1) ka tuig ug pagmulta ug Usa ka Gatus ka Libo ka Pesos (PHP100,000.00).

Sec . 12. Kinutubang Panahon sa Pagpasaka sa Kaso. – Mga kaso sa pagnegosyo ubos aning bala-ura mahimong ipasaka sulod sa napulo (10) ka tuig; Apan ang kasong pagnegosyo nga gibuhat sa sindikato o sa mga dinagkong sindikato ubos sa Sec. 6 mahimong papasaka sulod sa byente (20) ka tuig.

Sec. 13. Exempshyon sa Balayranan sa Pagpasaka sa Sumbong– kun ang ginegosyong tawo magpasaka ug pinasahing kaso para sa pagpabayad sa damyos sibil, libre siya sa mga balayrunon sa pagpasaka sa ma-ong kaso.

Sec. 14. Pag-imbargo ug Pagbawi sa mga Abot ug mga Kagamitan nga Nakuha sa Pagnegosyo sa mga Tawo. – dungag sa silot nga gipahamtang para sa kalapasan ning bala-ura, ang korte magmando sa pag-imbargo ug pagbawi, pabor ngadto sa gobyerno, sa tanang abot ug mga butang nga nakuha gumikan sa pagbuhat sa sala, gawas kon butang sa ubang tawo nga walay labot sa ginadiling kalihukan. Basta ang tanan nga damyos pagakuha-un gikan sa kaugalingon ug uban pang mga kabtangan nga gipanag-iya sa nakasala: basta kung ang maong mga butang dili pa-igo, ang balanse kuha-on sa mga na-imbargo ug nabawing mga butang.

Kung ang mga halin, mga butang ug mga kagamitan sa sala giguba, gamay nalang ang bili o walay bili tungod sa gihimo o pagkapakyas, sa diha-diha o dili diha-diha, sa nakasala, o kini gitagu-an, gikuha, gi-ilisdan o gibalhin aron dili makit-an o para malikayan ang pagbawi o pag-imbargo, ang nakasala pagamandu-an sa pagbayad sa kantidad pareho sa bili sa halin, butang o mga kabtangan sa sala.

Sec. 15. Trust Fund. – Ang tanang multa nga gipahamtang ilalom ning bala-ura ug ang halin ug mga butang nga nabawi ug gi-imbargo sumala sa Sec 14 ibutang sa trust fund o pundo nga pagadalhon o dumala-un sa usa ka Konseho para gamiton lamang sa mga programa nga magpugong sa mga kalihukan sa pagnegosyo, ug pagbantay, pahi-uli sa ma-ayong kahimtang sa mga ginegosyong mga tawo diha sa katilingban. Mga programa nga ma-apil, pero dili limitado sa mga sumusunod :

- a) Pangandam alang sa mga obligadong serbisyo nga gipadayag sa Sec. 23 aning bala-ura ;
- b) Pagpasi-ugda sa national research program sa pagnegosyo ug pagpatukod ug data collection system para sa pagmonitor ug paghatag-bili nga katuyuan ;
- c) Pagandam sa gikinahanglang serbisyonang teknikal ug materyal na suporta sa mga angayan nga mga ahensya sa gobyerno ug non-government organizations(NGO's)
- d) Pagpasi-ugda ug mga komperensya ug mga seminar para maghatag ug lugar nga magkatigum para sa kauyuan diha sa publiko, academe,gobyerno, NGO's ug mga international organizations: ug
- e) Pagpasi-ugda sa pagkampanya sa kasayuran ug edukasyon sa pagnegosyo.

Sec. 16. Mga Programang Magsulbad sa Pagnegosyo sa mga Tawo – Ang gobyerno magtukod ug magpatuman ug mga programang magpugong, manalipod ug magpahi-uli sa maayong kahimtang sa mga ginegosyong tawo. Alang niana, ang mga musunod nga mga ahensya gimandu-an aron pagpatuman sa musunod nga mga programa ;

- a) Departamento sa Langyaw nga Katuyuan (DFA) – kinahanglan nga andam maghatag sa ilang serbisyo ug mga kagamitan sa laing nasud aron sa pagtabang sa ginegosyong mga tawo bisan pa gi-unsang pagsulod sa ubang nasod, ug pagsusi ug pama-agi nga madugangan ang ilang pagtabang nga masumpo ang kalihukan sa pagnegosyo pina-agi sa hugot nga pakiglambigit sa mga ahensya sa gobyerno sulud sa nasod ug sa laing nasod, ilabi na sa kahan-ayan sa mga polisiya ug pagpatuman sa mga angayang mga programa.

Ang DFA kinahanglan nga maghimo ug kinahanglanon nga mga paagi para sa hapsay nga pagpatuman sa Machine Readable Passports aron maprotektahan ang integridad sa Philippine passports, visas ug uban pang mga documento sa pagbiyahe aron makuha-an ang mga panghitabo sa pagnegosyo pina-agi sa paggamit ug mga dili tinu-od nga mga dokumento.

- b) Departamento sa Social Welfare ug Development (DSWD) – kinahanglan nga magpatuman ug mga programang pangrehabilitasyon ug pagpanalipod para sa ginegosyong mga tawo. Mohatag kini ug pagtambag ug temporaryong puluyanan sa mga ginegosyong mga tawo ug magproseso ug sistema para sa pag-akreditasyon diha sa mga NGOs para sa katuyuan sa pagtukod ug mga senters ug mga programa para sa interbensyon sa nagkala-in la-ing ang-ang sa komunidad.
- c) Departamento sa Pagpanarbaho ug Pagpangimpleyo (DOLE) – kinahanglan nga masiguro ang estriktong pagpatuman ug pagpatuman sa mga kalagda-an mahitungod sa pagpanarbaho sa mga tawo sulod ug gawas sa nasod.Kinahanglan usab nga kini magmonitor, magdokumento ug magreport sa mga kaso sa pagnegosyo sa mga tawo nga adunay kalabutan ang mga amo ug mga labor rekruters.
- d) Departamento sa Hustisya (DOJ) – kinahanglan nga maseguro ang pagdemanda sa tawong nakasala sa pagnegosyo ug pagtudlo ug pagpahanas ug mga espesyal nga manlalaban kinsa mauy mokupot ug magdemanda sa mga kaso sa pagnegosyo. Kinahanglan usab nga magtukod ug mekanismo para sa libreng legal nga hinabang para sa ginegosyong mga tawo, uban sa pagpakigko-urdinar sa DSWD, Integrated Bar of the Philippines (IBP) ug uban pang NGO's ug mga boluntaryong grupo.
- e) Nasudnong Komisyon Para sa Katungdanan sa Mga Pilipinhong Kababayan-an (NCRFW) – kinahanglan nga aktibong makigsalmot sa pagpa-angay sa kahan-ayan ug sa pagmonitor sa mga polisiya nga magsulbad sa suliran sa pagnegosyo sa tawo kauban ang mga hingtungdan nga mga ahensya sa gobyerno.

Gikinahanglan usab nga kini magpasi-ugda aron pagpa-apil sa hisgutanan sa pagnegosyo sa mga tawo diha sa lokal ug internasyonal adbokasi sa kababayenhan.

- f) Bureau sa Imigrasyon (BI) – kinahanglan nga hugut nga pagdumala ug magpatuman sa bala-ud sa panglangyaw ug pagdumala sa mga langyaw. Kinahanglan nga adunay mga proceso sa pagdakop sa suspetsadong tignegosyo pareho ngadto sa lugar sa gipadulngan ug gibiya-an ug magseguro sa pagpasunod sa mga Pilipinong managrato ug mga minyo sa mga langyawuban sa pagtudlo ug pagtambag sa mga gikinahanglanon sumala sa bala-ud. .
- g) Philippine Nasyonal Polis (PNP) – mao ang manganang ahensya nga magpatuman sa balaod aron magbantay, imbestiga ug mo-aresto sa mga suspetsadong tawo nga may kalabutan sa pagnegosyo, mao pud makighan-ay sa uban pang mga ahensya nga nagapatuman sa balaod aron maseguro ang pagtabangay nga paningkamot aron sa epektibong imbistigasyon ug pagdakop sa mga suspetsadong naganegosyo. Kinahanglan kini nga magtukod ug sistema aron pagdawat ug mga reklamo ug tawag sa pagtabang sa mga ginegosyong mga tawo ug pagdumala sa mga operasyon sa pagluwas.
- h) Philippine Overseas Employment Agency (POEA) – kini magpatuman ug epektibong seminar para sa wala pa nagtrabaho ug mga programang pagtambag sa wala pa kalakaw nga mga aplikante ug para sa mga gusto magtrabaho sa gawas sa nasud. Maghan-ay ug systema aron paghatag ug libreng legal na hinabang sa mga ginegosyong tawo.
- i) Departamento sa Interior ug Local nga Panggobyerno (DILG) – kini magtukod ug systemang pangkasayuran nga pangkompanya aron pagpugong ug pag-amping ug databank para sa epektibong pagbantay, pagsulat ug pagtuman sa mga kaso ngadto sa mga ginegosyong mga tawo.
- j) Local Government Unit (LGU's) – maoy magbantay ug magdokumento sa mga kaso sa pagnegosyo sa mga tawo diha sa ilang sakop nga lugar, magpatuman ug magkansela sa mga lisensya sa mga gambalay nga wala motuman sa kasugu-an aning kalihukan ug magseguro nga mataral sa hukmanan ang mga kaso. Sila pud magpahigayun sa mga kampanya sa kasayuran batok sa pagnegosyo sa mga tawo pina-agi sa pagtukod ug Migrant's Advisory ug Information Network (MAIN) sa mga munisipalidad ug mga probisya uban sa DILG, PIA, Commission on Filipinos Overseas (CFO), NGO's ug uban pang nagpakabana nga mga ahensya. Sila pud ang magtabang ug magsuporta sa mga kalihukan sa kumunidad aron masulbad ang problema sa ginegosyong mga tawo.
- k) Sa pagpatuman ni-ining kalihukan, ang mga ahensyang nagpakabana maoy mangita ug mangdani sa mga NGO's PO's, civic organisasyon ug uban pang boluntaryong mga grupo nga andam motabang.

Sek. 17. Proteksyon nga Legal sa Ginegosyong mga Tawo. Ang ginegosyong mga tawo ilhon nga biktima sa kalihukan o mga kalihukan sa pagnegosyo ug dili sila mao ang silutan sa mga sala nga may kalapasan sa bala-ud o sa pagtuman sa sugo sa gitawag nga trafiker. ang pag-uyon sa ginegosyong tawo sa tinuyo nga pagpahimulos nga gihisgutan aning kalihukan o bala-ud dili taga-ag bili.

Sek. 18. Pinalabing Paghatag Katungod Ilalom sa Witness Protection Program – Bisan unsang nahisupak nga probisyon sa Republic Act 6981, bisan kinsang ginegosyong tawo may katungod sa witness proteksyon program nga giandam diha sa ila.

Sek. 19. Mga Ginegosityong Langyaw. - Pina-agi sa gihisgutang mga mando sa Konseho, ang ginegosityong mga tawo dinhi sa Pilipinas nga mga langyaw may katunogd sa mga angay'ng pagpanalipud, tabang ug mga serbisyong gihatag sa ginegosityong mga tawo ilalom aning kalihukan. Sila tugutan nga magpadayon ug puyo dire sa Pilipinas sa gidugayon nga gilatib sa Konseho nga kinahanglan alang sa kalampusan sa pagdemanda sa mga sad-an.

Sek. 20. Inter-agency nga Konseho Batok sa Pagnegosyo. - Na-ay gitukod nga Inter-agency nga Konseho Batok sa Pagnegosyo, nga gi-apilan sa Sekretaryo sa DOJ nga maoy mangulo ug Sekretaryo sa DSWD nga ma-oy ka-abag nga mangulo ug ang mga musunod ang mga miyembro :

- a) Sekretaryo – DFA
- b) Sekretaryo – DOLE
- c) Tigpamunu-an – POEA
- d) Tinugyanan – BI
- e) Direktor Heneral – PNP
- f) Tigpangulo – NCRFW
- g) 3 ka representante gikan sa NGO's, inapilan ug tag-isa ka representante gikan sa mga sector sa mga babae, OFW ug mga bata, nga may ikapakitang aktibong kalihukan labot sa pagpugong ug pagwagtang sa pagnegosyo sa mga tawo. Kining mga representante inumenar sa mga representante sa Konseho sa mga Ahensya sa gobyerno, aron itudlo sa Presidente para sa tulo (3) ka tu-ig na termino.

Ang mga miyembro sa konseho maoy magpili ug permanenting representante nga Na-ay rango dili ubos sa asistant sekretaryo o iyang katumbas, ug modawat ug benipisyo sa pagbu-ot sa Konseho uyun sa na-angdan nga kalagda-an sa budget ug pangkwenta.

Sek. 21 – Mga katungdanan sa Konseho – Ang Konseho may mga musunod nga gahum ug kalihukan.

- a) Paghan-ay ug komprehensibo ug tinigum nga programa aron mahunong o mapugngan ang pagnegosyo sa mga tawo.
- b) Pagbutyag sa mga kagdaan aron sa epektibong pag-implemanta sa kalihukan.
- c) Pagbantay ug pagdumala sa istriktong implementasyon aning kalihukan.
- d) Paghan-ay sa mga programa ug proyekto sa mga lain-laing miyembrong mga ahensya aron epektibong masulbad ang mga suliran ug problemang uban sa pagnegosyo sa mga tawo.
- e) Pagpatukma sa pagdumala sa pagsangyaw sa kasayuran ug pagkampanya nga adunay bala-ud ug ang nagkalain-laing mga suliran ug problemang uban sa pagnegosyo pina-agi sa nagpakabana nga mga ahensya ug NGOS.
- f) Pagmando sa ubang mga ahensya sa walay langang pagresponde sa mga problema nga gidala sa alang pagtagad ug pagpagpahibalo sa Konseho sa gihimong aksyon.
- g) Pagtabang sa pagpasaka ug kaso batok sa mga tawo, mga ahensya, mga gambalay nga nagsupak sa giandam aning kalihukan.
- h) Paghan-ay ug mga programa para sa pagpahi-uli sa ginegosityong mga tawo sa pagduyog sa DOLE, DSWD, TESDA, CHED, LGUs, ug NGOs.
- i) Pagseguro gikan sa bisan unsang departamento, bureau, opisina, ahensya ug uban pang civic organizations nga motabang kung kinahanglan aron epektibong mapatuman kining kalihukan.
- j) Paggamit sa ginapa-ambit nga panggobyernong kasayuran sa pagpanglangyaw nga gitukod ilawom aning RA 8042, o “Migrant Workers and Overseas Filipinos Act of 1995” nga may datus sa mga kaso sa pagnegosyo sa mga tawo, ug nagseguro nga ang angayang mga ahensyang magdumala sa padayon nga pagduki-duki ug pagtu-on sa mga plano sa pagnegosyo sa mga tawo nga maoy mahimong basihan para paghimo ug mga pilisiya ug direksyon sa mga programa.
- k) Paghimo sa mekanismo aron maseguro sa madaling panahon, ang pinahiluna ug epektibong pagtubag sa mga kaso sa pagnegosyo sa mga tawo.

- l) Pagrekomenda ug mga pama-agi aron pagpauswag sa panagtimbayayong nga paningkamot ug pagtinabangay sa usag-usa sa mga langyaw nga nasud pinaagi sa bilateral ug multi-lateral nga kahan-ayan aron mapugngan ug mahunong ang internasyonal nga pagnegosyo sa mga tawo.
- m) Makigku-ordinar sa Departamento sa Transportasyon ug Kumunikasyon (DOTC), Departamento sa Trade ug Industriya (DTI), ug ubang NGO's sa pagmonitor sa promosyon sa mga adbertismen sa pagnegosyo sa mga tawo diha sa internet.
- n) Pagdawat sa mga pama-agi ug mga plano aron maprotektahan ang katungod ug mga kinahanglan sa ginegosyong mga tawo nga mga langyaw nga naa dire sa Pilipinas.
- o) Pagpasi-ugda ug mga programa sa pag-ila ug paghatag sa igo nga kinahanglang pagpahi-uli o tabang sa ginegosyong mga tawo ; ug
- p) Paggamit sa tanang gahum ug pagtuman sa mga kinahanglang lihok aron makab-ut ang mga katuyu-an aning kalihukan.

Sek. 22. Sekretaryat sa Konseho. - Ang DOJ mao ang magtukod ug gikinahanglang Sekretaryat sa Konseho.

Sek. 23. Ginamando nga mga Serbisyo sa Ginegosyong mga Tawo. – Aron sa pagseguro sa pagka-ayo, pagkarehabilitar ug re-integrasyon sulod sa katilingban, ang hingtungdan nga mga ahensya sa gobyerno mao ang mag-andam sa mga sumusunod nga serbisyo para sa ginegosyong mga tawo :

- a) dinali-an nga kasilungan o nahi-angay nga puy-anan;
- b) paghatag ug tambag;
- c) libreng legal nga mga serbisyo lakip ang impormasyon sa katungod sa biktima ug ang mga pama-agi sa pagpasaka ug reklamo, pagpangayo ug kabayaran ug uban pang mga legal nga pama-agi nga gi-andam alang kanila, sa sinultihan nga masabtan sa ginegosyong mga tawo.
- d) Serbisyonang medical o psycholohikal;
- e) Panginabuhi ug mga pagbansay-bansay sa pagpanginabuhi; ug
- f) Paghatag ug tabang sa edukasyon sa ginegosyong bata.

Paglahutay nga superbisyon ug pinahiluna nga mekanismo nga magsunod sa progreso sa pagka-ayo, rehabilitasyon ug re-integrasyon sa ginegosyong tawo ginkinahanglan nga mahimo ug mapasunod.

Sek. 24. Uban pang Serbisyo para sa Ginegosyong mga Tawo.

- a) Legal na Hinabang – Ang ginigoyong mga tawo makonsidera sa kategoriyang “Overseas Filipino in Distress” ug makapahimulos sa mga legal nga tabang nga gihimo sa RA 8042, ubos sa mga pa-agi nga gisugo aning bala-ud.
- b) Overseas Filipino Resource Centers – ang mga serbisyonang gi-andam sa mga Filipino nga na-a sa ubang nasud pina-agi sa RA 8042 mao pud ang mahatag ngadto sa mga ginegosyong mga tawo bisan pa ug unsa ang ilang estado sa pagpanglangyaw sa ubang nasud.
- c) Ang Country Team Approach – ang country team approach ilawom sa Order Ehekutibo No. 74 sa 1993 mao ang eskima nga operasyonal nga ang Embahada sa Pilipinas sa ubang nasud maghatag ug proteksyon sa mga ginegosyong tawo sumala sa pagpalambo sa ilang ka-ayuhan, dignidad ug sukaranan sa ilang katungod ang may kalabutan.

Sek. 25. Pagpalangyaw sa Ginegosyong mga Tawo.- Ang DFA uban sa DOLE ug uban pang angayan nga mga ahensya, ma-o ang unang may responsibilidad sa pagpanglangyaw sa ginegosyong mga tawo, bisan pa kung sila dokumentado o dili.

Kun ang pagpalangyaw sa ginegosyong mga tawo magpahimutang sa biktima sa peligro, ang DFA ma-o ang makig-storya sa gipuy-an nga gobyerno sa pagtugot sa pagpapuyo ug pagbantay, kutob sa legal nga pagtugot sa nagdumalang nasud.

Sek. 26. Pagtugyan sa Langyaw nga Hukmanan – Ang DOJ, sa pakigkonsulta sa DFA, makiglimbasog aron ma-apil ang pagnegosyo sa mga tawo diha sa langyaw nga kalapasan.

Sek. 27. Mga Kinahanglan sa Pagreport.- Ang Konseho ma-o ang mosubmitar ngadto sa Presidente sa Pilipinas ug sa Kongreso sa tinu-ig nga report sa mga plano, programa ug mga kalihukang may kalabutan sa pagpatuman aning kalihukan.

Sek. 28. Ginahin nga Salapi. – ang mga pangulo sa mga departamento ug mga ahensyang may kalabutan diha dayon mag-apil sa ilang programa ug magpagula ug mga kalagda-an o regulasyon aron pag-implementar o pagpatuman sa mga probisyon ning bala-ud o akta, nga ang pundo o reserbang salapi i-apil diha sa General Apropresyon Act.

Sek. 29. Kalagda-an sa Pagpatuman. – Ang Konseho magbutyag sa gikinahanglang pagpatuman sa mga kalagda-an sulod sa saysenta (60) ka adlaw gikan sa pagsugod aning kalihukan.

Sek. 30. Walay Pagkutlo sa Kagawasan sa Pagsulti ug sa Pagpakig-uban sa Grupo, Relihiyon ug mga Katungod sa Pagbiyahe. – Walay bisan unsang probisyon ning kalihukan nga pagabatbaton nga mora ug magkutlo sa kagawasan sa pagsulti ug pagpakig-uban, relehiyon, ug sa katungod nga pagbiyahe para sa mga katuyu-ang dili mahisupak sa bala-ud nga gigarantiyahan sa Konstitusyon.

Sek. 31. Pagbulag-bulag nga mga Pulong o Separability Clause.- Kung sa bisan unsang rason,na-ay seksyon o probisyon ning bala-ura nga mahimong inbalido o dili ha-um sa konstitusyon, ang ubang probisyon dinhi dili ma-apektuhan.

Sek. 32. Pagbaliwala nga mga Pulong o Repealing Clause – Ang tanang bala-ud, presidential decree, order ehikutibo, ug mga kalagda-an o mga bahin ni-ana, nga wala mahi-uyon sa mga probisyon ning Akta, ginasalikway o gina-usab; Basta, kining Akta dili mag-usab o magpabali-wala sa mga probisyon sa RA 7610, nga na-ilhang ‘Special Protection of Children Against Child Abuse, Exploitation and Discrimination Act’.

Sek. 33. Panahon Pagpatuman.- Kining Akta o balaud ipatuman sulod sa kinse (15) ka adlaw gikan pagkakompleto sa pagmantala sa duha (2) ka mantalaan sa tanang sirkulasyon.

APROBADO.